3.500.000 тонна тайёр!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 10 октябрь 1974 йил, пайшанба ◆ № 237 (16.017). Баҳоси 2 тийин.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

Сирдарё областининг механизаторлари республика областлари орасида биринчи бўлиб машина терими планини муддатидан илгари ошириб бажардилар. 15 [illegible] давомида 2800 га яқин «зангори кема» билан 180 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» териб олинди.

Тошкент областидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози пахтакорлари жуда қисқа фурсатда пахта тайёрлаш йиллик планини бажардилар. Ҳар гектар майдондан 32 центнердан «оқ олтин» териб олинди. Она-Ватан хирмонига 13 минг тонна дурдона етказиб берилди. Ҳамма пахта «зангори кема»ларда териб олинди.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидаги районлар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилди:

Юқори Чирчиқ райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ **Ладушкин**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Хўжаев**, район қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Холмонов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Каримов**, суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Абдуллаев**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Арзиматов**.

Комсомолобод райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ **Тошполотов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Мирзаев**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Низомов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Исҳоқов**, суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Абдуллаев**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Ҳамидов**.

Чироқчи райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ **Тиллаев**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Бобоқулов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Бердиқулов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Бойназаров**, суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Бердиқулов**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Маҳмудов**.

Бўз райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ **Бегимов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Рустамов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Аҳмадалиев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Худойқулов**, суғориш системалари район бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Чербяк**, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Ҳайдаров**.

«Совет Ўзбекистони» кутлуғ сана — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топган куннинг эллик йиллиги муносабати билан газетада тематик қўшсаҳифалар бериб бормоқда. Газетанинг бугунги ички саҳифаларидаги ранг-баранг материаллар ўзбек халқи жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарлигида улуғ Лениннинг миллион-миллион меҳнаткашларни илм-саводли қилиш, ўлкада фан ва маданиятни янада ривожлантириш тўғрисидаги васиятларини қандай бажараётгани ҳақида ҳикоя қилади.

МАЪРИФАТ САРЧАШМАСИ

Қардошлик ва бирoдарлик оиласида камол топаётган хур республикамизнинг ёрқин ҳаётини кўздан кечирган ҳар бир киши унинг улкан ютуқларини кўриб чексиз қувончга тўлиши, фахрланиши, шубҳасиз. Совет Россиясининг Туркистонга тўқимачилик фабрикалари ва бошқа саноат корхоналари учун дастгоҳлар юбориши, эшелонларда нефть маҳсулотлари, тошкўмир, чўян, пўлат келиб туриши, озод Шарқда — Тошкентда В. И. Ленин кўрсатмаси билан Туркистон Давлат дорилфунунининг ташкил топиши, Москва, Ленинград олий мактабларига минглаб ўзбек, тожик, туркман, қирғиз, қозоқ, қорақалпоқ ва бошқа миллат ёшларининг қабул қилиниши туфайли Ўрта Осиё республикалари, жумладан, Ўзбекистон ССР гуллаб-яшнаган ўлкага айланди.

Туркистон халқ университети тарихда 1920 йил 7 сентябрь куни билан унутилмас, муҳим тарихий сана бўлиб қолди. Шу куни В. И. Ленин университетни таъсис этиш ҳақидаги Декретга имзо чекди. Брест сулҳидан кейинги қисқа дам олиш вақти тугаб, ички ва ташқи душманлар яна ҳужумга ўтган, меҳнаткаш халқ Ватан ҳимояси учун оёққа турган, аммо оғир аҳвол, очлик кишиларга азоб бераётган, Москвада киши бошига бир кеча-ю кундузда эллик граммдан нон тарқатилаётган бир вазиятда «Туркистон Давлат университети» деган сўзнинг тилга олиниши катта иқтисодий, маданий ва сиёсий аҳамиятга эга эди.

Инқилобга қадар деярли 98 процент саводсиз, бирорта олий мактабсиз, зиёлилари орасида инженер, врач, агроном ёки олимсиз бўлган ўзбек халқи эндиликда партиямизнинг доно раҳбарлиги, унинг ленинча миллий сиёсати ва халқлар дўстлиги туфайли ёппасига саводлигина бўлиб қолмай, айни чоғда у совет ва жаҳон фанига ўзининг баракали ҳиссасини қўшаётган ижодкор халқ бўлиб қолди.

Ўзбекистон зиёлилари, илмий ва илмий-педагогик ходимларининг кўп сонли армияси республикамизда амалга оширилаётган катта ва буюк ўзгаришларга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар. Республикамизда 194 та илмий-тадқиқот муассасалари ва олий ўқув юртлари бўлиб, бу илм даргоҳларида халқ хўжалиги учун катта самара берадиган мавзуларда изланишлар олиб борилапти. Саноат ва қишлоқ хўжалиги билан фаннинг алоқасини кучайтиришга қаратилган ишлар бажарилиб, улар ишлаб чиқаришга жорий этиляпти. Аксарият илмий муассасаларнинг диққат-эътибори пахтачилик комплекси проблемаларини ишлаб чиқишга қаратилган.

Олимларимизнинг атом зарралари билан қаттиқ жисм сиртининг ўзаро таъсири, кўп фазали муҳитларнинг аэрогидродинамикаси, иншоотларнинг зилзилага чидамлилиги, алкалоидлар, гликозидлар, эҳтимоллик назарияси, топология ва дифференциал тенгламалар, юлдузлар каталоги, суюқ ва мураккаб ўғитлар, флора ва ўсимликлар дунёсини ўрганиш, селекция-наслчилик, зоология, энтология ва паразитология, умуман, фаннинг барча йўналишлари бўйича олиб бораётган тадқиқот ишлари ҳозирги давримизнинг жуда катта муваффақиятларидан ҳисобланади.

Партия XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди қарорлари фан ва маданиятимиз, халқ маорифи ва олий таълимнинг янада ривожланиши учун ёрқин ва янги истиқболларни белгилаб берди. Тошкентдан тортиб, Орол денгизи соҳилларигача бўлган республикамизнинг бутун территориясида, янгидан-янги илмий муассасалар, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, замонавий шифохоналар, болалар боғча ва яслилари, клуб ва кутубхоналар ташкил этилмоқда. Ўн етти йилдан буён Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон филиали ишлаб турибди. Республикамизнинг иккинчи илм-фан шаҳри Самарқанд, шунингдек, кўҳна Бухоро-ю, Хоразм, Фарғона водийси-ю, Сурхон ва Қашқадарё воҳаси оддий алифбедан саводсизликни тугатиш ва кибернетикагача бўлган оғир йўлни босиб ўтди. В. И. Лениннинг «Биз Туркистонда намунали маданий социалистик давлат барпо этишимиз керак» деган васиятлари амалга оширилди. Халқини ёппасига саводхон қилган ССР Иттифоқининг аъзоси бўлмиш социалистик республикамизда бугунги кунда ҳар уч граждандан бири таҳсил олмоқда.

Инсоннинг ўзини ҳар томонлама камол топтиришни партия коммунизм қурилиши бутун ишининг ажралмас қисми, деб билади: «Тегишли моддий-техника базасини вужудга келтирмай туриб коммунизм қуриш мумкин бўлмаганидек, кишиларнинг маданияти, билими, ижтимоий онгини юксак даражага кўтармай, уларни маънавий камолотга етказмай туриб, коммунизм қуриш ҳам мумкин эмас», — дейилади КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига қилган ҳисобот докладида. Тўққизинчи беш йилликда халқ маорифини ва социалистик маданиятни ҳар томонлама ривожлантиришнинг катта программаси белгиланган. Жумладан, ёшларга умумий ўрта маълумот беришга ўтишни туғаллаш кўзда тутилган. Булардан ташқари олий таълим, медицина, телевидение, радио, адабиёт ва санъат янада ривож топади, маданият муассасаларининг моддий-техника базаси мустаҳкамланади.

«Биз ҳаммамиз, — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев, — қайси республикада яшамайлик, совет ватанпарварларимиз, битта социалистик Ватаннинг фарзандларимиз». Шунинг учун ҳам улуғ рус халқининг ва СССРдаги бошқа халқларнинг ёрдами туфайли Ўрта Осиё, жумладан, Ўзбекистон ССР халқлари иқтисодий, маданий юксалишга ва равнаққа эришмоқдалар. Совет қардошлиги, социализмнинг ҳаётбахш кучлари шундай қувончли самаралар бермоқда. Шундай қардошлик бўлмаганида, ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларида катта муваффақиятларга сира ҳам эришиб бўлмас эди. Жумладан, ўзбек халқи тарихан жуда қисқа муддатда чинакам маданий революцияни амалга ошира олди. Бунга бепоён мамлакатимиздаги юздан ортиқ миллат ва элатларнинг ҳақиқий интернационал ҳамкорлиги туфайли эришилди.

Жонажон партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлигидан руҳланган фан, маданият ва халқ маорифи ходимлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини янгидан-янги ижодий муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

БЎЗ районининг деҳқонлари, барча меҳнатчилари республиканинг олтин юбилейини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўриб, об-ҳаво инжиқликлари туғдирган қийинчиликларни енгиб, мўл пахта ҳосили етиштирдилар, «оқ олтин» йиғим-терими ва давлатга топширишни тез суръатлар билан олиб бориб, пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планини муддатидан олдин, 7 октябрда бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 25,5 минг тонна пахта етказиб берилди, бу пахтанинг 10,5 минг тоннаси машиналар билан терилди.

«Партия XX съезди», «Ленин йўли», Жданов номли, Энгельс номли колхозларнинг пахтакорлари бу ғалабага катта ҳисса қўшдилар.

Район колхозлари ва совхозларининг далаларида 153 та пахта териш машинаси ишлаб турибди.

Район пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, пахта терими ва топширишни давом эттириб, давлатга яна 10 минг тонна «оқ олтин» сотишга қарор қилдилар.

* * *

ЧИРОҚЧИ районининг пахтакорлари, барча қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, пахта йиғим-терими ва уни топширишга меҳнат ресурсларини сафарбар этиб, қудратли пахта териш техникасидан юксак унумли фойдаланиб, пахта тайёрлаш халқ хўжалиги планини муддатидан аввал бажардилар. Тайёрлов пунктларига 24 минг тонна биринчи нав пахта етказиб берилди. Ҳар гектар ердан 26,7 центнердан пахта териб олинди.

М. Горький номли, «Коммуна», Ленин номли, Ўзбекистон Компартияси номли, «Москва» колхозлари ва Ф. Хўжаев номли совхоз районнинг планни бажаришига салмоқли ҳисса қўшдилар. Бу хўжаликлар ўз планларини 102-110 процент бажариб, социалистик мажбуриятлари ҳисобига пахта терими ва топширишни давом эттирмоқдалар.

Район механизаторлари ҳосил теримида зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Ҳар бир машинанинг кундалик ўртача иш унуми 2,6 тоннани ташкил этди.

Район пахтакорлари ўз имкониятларини чамалаб, давлатга яна 11 минг тонна «оқ олтин сотишга, 1975 йил ҳосили учун кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида ва юксак агротехника даражасида ўтказишга қарор қилдилар.

* * *

ҚУЙИ ЧИРЧИҚ райони меҳнатчилари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини 15 иш кунида бажардилар. Тайёрлов пунктларига 37 минг тонна пахта жўнатилди. Бу пахтанинг 34 минг тоннаси машиналар билан териб олинди. Бу эса ялпи пахта ҳосилининг 92 процентини ташкил этади.

Район бўйича ўрта ҳисобда гектар бошига 31,2 центнердан ҳосил олинди, Ленин номли, «Заря Коммунизма», «Москва», «Ленинград» колхозлари эса ва «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози ҳозирдаёқ ҳар гектар ердан 34 центнердан ҳирмон кўтардилар.

Районнинг халқ хўжалик планини бажаришида механизаторлар ҳал қилувчи роль ўйнадилар. Улар машиналарининг бункерларидан 34 минг тонна пахта тўкилди. Кўпгина механик-ҳайдовчилар ўз агрегатлари билан 150-180 тоннадан пахта тердилар.

Район пахтакорлари 40 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Улар давлатга халқ хўжалик планидан ташқари 9 минг тонна пахта сотишга аҳд қилдилар.

5.000.000 ТОННА ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ХИРМОНИ

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 9 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Андижон	2,43	93,57	3,79	70,73
Тошкент	3,20	85,60	3,92	93,80
Қашқадарё	2,15	82,36	2,10	44,36
Сурхондарё	1,78	80,02	2,07	73,89
Жиззах	4,03	77,11	4,05	76,13
Сирдарё	4,46	76,82	6,03	97,02
Бухоро	2,43	73,26	3,61	60,28
Наманган	2,33	72,89	2,93	66,69
Фарғона	2,63	69,07	3,21	32,29
Хоразм	2,79	67,70	2,59	42,41
ҚҚ АССР	2,57	66,71	2,16	53,63
Самарқанд	3,07	47,03	4,43	52,65
Республика бўйича	2,72	74,18	3,43	64,16
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Республика бўйича:	1,66	47,27		

ДОН — ДАВЛАТГА

Республика областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 9 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён тайёрланган дон (тонна ҳисобида); учинчи стун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида.

Бухоро	19970	105,1
Самарқанд	56183	93,6
Андижон	25540	82,4
Фарғона	20047	80,2
Қашқадарё	60951	76,1
Тошкент	46656	65,7
Сурхондарё	23944	59,8
Хоразм	21210	50,5
ҚҚ АССР	51270	48,4
Наманган	16718	47,8
Сирдарё	17839	42,5
Жиззах	39682	41,8
Республика бўйича:	400010	64,0

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида 1975 йил ҳосили учун шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 9 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — шудгор қилинган майдон (гектар ҳисобида), учинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Хоразм	1716	17,2
Тошкент	33141	15,2
Сирдарё	6884	7,8
Жиззах	11025	7,6
Наманган	9377	6,8
Фарғона	8617	6,1
Сурхондарё	8800	5,9
Самарқанд	11897	5,3
Андижон	7653	4,4
Бухоро	4916	2,7
Қашқадарё	3547	2,2
ҚҚ АССР	615	1,1
Республика бўйича:	108188	6,4

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети давлатга сабзавот-полиз маҳсулотлари, картошка, хўл мева ва узум сотиш юзасидан ўтказилаётган социалистик мусобақанинг 1974 йил 1 октябригача бўлган якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Самарқанд областига** берилди (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Куксенко,** область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Ҳамроқулов,** область қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи ўрток **Йўлдошев,** совхозлар трестининг директори ўртоқ **Каспаров,** қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва унинг сифати бўйича давлат бош инспектори ўртоқ **Иброҳимов,** область матлубот союзи правлениесининг раиси ўртоқ **Бобохўжаев**). Бу область сентябрда давлатга ассортиментда 54,3 минг тонна ёки йиллик планнинг 38,5 процента миқдорида сабзавот сотиб, бу соҳадаги планни 97 процент, картошка сотиш планини 86,8 процент, полиз маҳсулотлари сотиш планини 113,9 процент, мева сотиш планини 114,9 процент, узум сотиш планини 87,3 процент бажарган. Байроқ Андижон областидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Самарқанд область, **Самарқанд қишлоқ районига берилди** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Абдуллаев,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Шодиев,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Норбоев,** қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва унинг сифати бўйича давлат бош инспектори ўртоқ **Бўронов,** район матлубот союзи правлениесининг раиси ўртоқ **Халилов**). Бу район сентябрь ойида давлатга ассортиментда 38,6 минг тонна ёки йиллик планнинг 39 проценти миқдорида сабзавот сотиб, давлатга сабзавот сотиш планини 99 процент, картошка сотиш планини 85 процент, полиз маҳсулотлари сотиш планини 100,2 процент, мева сотиш планини 118 процент ва узум сотиш планини 94 процент бажарган. Байроқ Қашқадарё областининг Яккабоғ районидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Тошкент область Оржоникидзе районидаги **«Правда» колхозига** берилди (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Ҳожиев,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Ражабов,** бош агроном ўртоқ **Сулаймонов**). Бу колхоз сентябрь ойида давлатга ассортиментда 3,6 минг тонна ёки йиллик планнинг 38,1 проценти миқдорида сабзавот сотиб, сабзавот сотиш планини 92,4 процент, картошка сотиш планини 72,9 процент, мева сотиш планини 151,9 процент, узум сотиш планини 134,5 процент бажарган. Байроқ Тошкент область Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхоздан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Наманган область Янгиқўрғон районидаги **«Ленинизм» совхозига** берилди (совхоз директори ўртоқ **Умрзоқов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Муродов,** бош агроном ўртоқ **Тойматов,** ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Ҳабибуллаев**). Бу совхоз сентябрь ойида давлатга 9,2 минг тонна ёки йиллик планнинг 49,5 проценти миқдорида сабзавот сотиб, сабзавот топшириш планини 100,8 процент, картошка топшириш планини 127,4 процент, мева топшириш планини 8,4 баравар, узум топшириш планини 100 процент бажарган. Байроқ Наманган область Косонсой районидаги «Косонсой» совхозидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Тошкент область Оҳангарон районидаги **1-Оҳангарон совхозига** берилди (совхоз директори ўртоқ **Султонов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Бўронов,** бош агроном ўртоқ **Сулаймонов,** ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Нурмуҳамедов**). Бу совхоз давлатга ассортиментда 1,3 минг тонна ёки йиллик планнинг 48,3 проценти миқдорида сабзавот сотиб, давлатга сабзавот сотиш планини 134 процент, картошка сотиш планини 76 процент, полиз маҳсулотлари сотиш планини 114,3 процент, мева сотиш планини 240,6 процент, узум сотиш планини 155 процент бажарган. Байроқ Самарқанд область Самарқанд районидаги «Сабзавотчилик-узумчилик» совхозидан олиб берилади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ТИНЧЛИКНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ СОВЕТ КОМИТЕТИНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет жамоатчилигининг тинчлик, халқаро хавфсизлик ва ҳамкорлик учун курашга катта ҳисса қўшганлигини, шунингдек Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетининг тинчликсевар кучлар жаҳон ҳаракатидаги самарали фаолиятини нишонлаб ва унинг ташкил топганлигининг 25 йиллиги муносабати билан **Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитети Халқлар дўстлиги** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Н. ПОДГОРНИЙ.**

СССР Олий Совети Президиумининг секретари **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1974 йил 8 октябрь.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

Республикадаги қурилиш ва монтаж ташкилотларининг коллективлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажара бориб, капитал маблағларнинг самарадорлигини ошириш ҳамда қувватлар ва объектларни ишга туширишни жадаллаштириш соҳасида анчагина муваффақиятларга эришдилар. Шу йилнинг сентябрь ойидагина йирик ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди. Булар орасида Тошкент мебель комбинати, Наманган трансформатор заводи, Тошкент «Вторцветмет» заводи, Жиззах пластмасса қувур заводлари бор. Марғилондаги «Атлас» газламалар фирмаси ва Чилонзордаги озиқ-овқат корхоналари комплексини қуриш ниҳоясига етказилди, Зарбдордаги ун комбинатида дастлабки қувватлар ишга туширилди, Суғориладиган янги ерлар, чорвачилик бинолари, паррандачилик фабрикалари ва бошқа ишлаб чиқариш объектлари фойдаланишга топширилди. Тўққиз ой мобайнида 1293,7 минг квадрат метр уй-жой, 60896 ўринли мактаблар, 8195 ўринли мактабгача болалар муассасалари, кўпгина бошқа жамоат ва маданий-маиший объектлар ишга туширилди.

Республика бинокорлари ва монтажчилари 1973 йил январь-сентябрь ойларидагига нисбатан 9 процент кўп капитал маблағларни ўзлаштирдилар, 6 процент кўп қурилиш-монтаж ишларини бажардилар.

Министрликлар ва идоралар пудрат қурилиш-монтаж ишларининг тўққиз ойлик планини қуйидагича бажардилар:

(Биринчи стун — тўққиз ой ичида планнинг бажарилиши, процент ҳисобида; иккинчи стун — сентябрь ойида планнинг бажарилиши, процент ҳисобида; учинчи стун — шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан планнинг бажарилиши, процент ҳисобида).

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	96	94	100
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	99	107	106
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш министрлиги	103	103	98
Главташкентстрой	103	108	102
Узколхозстрой	102	107	108
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	105	111	126
Узглавводстрой	105	105	114
Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги	105	110	112

Қурилиш ва монтаж ташкилотлари коллективларининг вазифаси сентябрь ойида эришилган суръатларни мустаҳкамлаш ва янада кучайтиришдан, шу йил ишга туширилдиган ва юбилей объектларининг ҳаммасини ишга туширишни таъминлашдан, планда кўзда тутилган уй-жой бинолари, мактаблар, болалар боғчалари ва яслилари, касалхоналар, поликлиникалар ҳамда бошқа маданий ва маиший муассасаларнинг ҳаммасини фойдаланишга топширишдан иборат.

Ташкилотлар ва буюртмачи корхоналар, машина-ускуналар ва махсус материалларни етказиб беришни бутун чоралар билан тезлаштиришлари, ишлатувчи ходимлар тайёрлаган машина-ускуналарни монтаж қилишни ва созлашни туғаллашлари лозим. Ишга тушириладиган барча объектларда давлат қабул комиссиялари иш бошлашлари керак.

Республика ва Ўзбекистон Компартиясининг юбилейини меҳнатда янги ютуқлар билан кутиб олайлик!

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

САВОДСИЗЛИКДАН—ИЛМ-

Совет Ўзбекистонининг маданияти ва фани катта шонли йўлни босиб ўтди. Мана шу байрам кунида биз олимларингиз—академиклар Владимир Петрович Шчеглов, Владимир Иванович Попов, Обид Содиқов, Собир Юнусов... ва бошқа жуда-жуда кўп кишиларнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ЎҚИЙМИЗ, ИЖОД ҚИЛАМИЗ ВА МАЪНАВИЙ КАМОЛ ТОПАМИЗ

ТИЛЛА ДАРВОЗА

«Ўрта Осиё Давлат дорилфунуни социалистик революциянинг биринчи йилларидаёқ Шарққа ланг очилган маърифатнинг олтин дарвозаси эди». ҒАФУР ҒУЛОМ.

ХАЁЛИМДА озод Шарқда илк илм машъали бўлмиш давлат дорилфунунини худди кеча тугатгандекман. Ҳатто тантанали тамомлаш кечасидан ҳозир қайтиб келгандек ҳис қиламан ўзимни.

Мен дорилфунунда биринчилар қатори таҳсил кўрдим. 1931 йилда биология бўлимини битиргач, умуртқали ҳайвонлар кафедрасида қолдим. Кафедра мудири, профессор Д. Н. Кашкаров менга Ўрта Осиё ҳайвонот дунёси ва табиатини ўрганиш, чўлларни инсон иродасига бўйсундириш устида меҳнат қилишимни маслаҳат берди:

— Ўқишни Ленинград зоология институтидан бошласангиз, аспирантурани ҳам ўша ерда тугатсангиз яхши бўлади, — деди устозим жон куйдириб.

Шундан кейин у Ленинград зоология институти директори, машҳур зоолог-эколог, академик Сергей Алексеевич Зернов номига хат ёзиб берди.

— Ўрта осиёликлардан зоологлар етиштириш, уларга бу соҳада ёрдам бериш бизнинг бурчимиз, — деди у завқ билан гапирар экан.

— Шундай қилиб, мен меҳрибон устозим Д. Н. Кашкаров айтган йўлдан бордим. Бугунги кунда сафдошларим қатори мен ҳам улуғ мақсад йўлида совет фанини ривожлантиришда, айниқса, биология фанининг баъзи жумбоқларини ечишда озми-кўпми ҳиссамни қўшиб келяпман.

Т. ЗОҲИДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Халқаро зоология фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси.

ДОВРУҒ

«Биз ўзбек артистларининг ижрочилик маҳорати жуда юқори эканлигига қойил қолдик». Анна Мария фон ГАБАИН, профессор. (ГФР).

Республикамиз ўзининг ярим асрлик тараққиёти давомида халқ хўжалигининг барча тармоқлари ва экономика соҳасидагина эмас, балки санъатда ҳам мислсиз ютуқларни қўлга киритди. Ўзбек совет санъати ўзининг ҳозирги юксакликларига осонлик билан эришмади, албатта. Одамлар онгида революцион ўзгаришларни шакллантириш қанчалик қийин бўлган бўлса, санъатга ва санъаткорнинг ҳаётдаги ўрнига янгича муносабатни уйғотиш ва такомиллаштириш ҳам мана шу вазифанинг таркибий томонларидан бири сифатида оташин курашларни, жасоратларни, ташаббус ва изланишларни талаб қилди. Санъатимизнинг илк ғунчалари Нурхон ва Турсунойлар янги ҳаёт душманлари қўлида очилмасдан сўлди.

Лекин эзгуликни нобуд қилиб бўлмас эди. Ҳалима Носирова, Лутфихоним Саримсоқова, Сора Эшонтўраева, Тамарахонимлар Нурхон ва Турсунойлар танлаган йўлни танлаб, дадил олға бордилар. Худди шуларгина миллий санъатимиз пойдеворининг дастлабки ғиштларини қўйдилар, худди шуларгина ўзбек санъатининг довруғини оламга ёйдилар. Улуғ айём арафасида уларга ҳар қанча таъзим этсак арзийди.

Ўзбек санъатининг ҳозирги довруғи сарбаланд. Бир вақтлари опера ва балет нималигини билмаган республикамизда ҳозирги кунда опера ва балет, ҳатто оперетта, 30 га яқин музикали драма ва комедия театри ишлаб турибди. Уларнинг репертуарида жаҳон саҳна санъатининг энг ноёб намуналари мустаҳкам ўрин олиб келаётгани эса, санъатимиз, санъаткорларимиз куч-қуввати нечоғли бақувват эканлигини кўрсатади. Шавкатли «Баҳор»имиз санъатини бутун дунё тан олиб турибди. Унинг ташкилотчиси ва раҳбари Мукаррама Турғунбоеванинг санъатига қойил қолган Ҳиндистоннинг марҳум бош министри Жавоҳарлаъл Неру шундай деган эди: «Мукаррама Турғунбоева ўз санъати билан бутун ҳиндистонликлар қалбини забт этди». Станиславский таъбири билан айтганда, бу «юксак санъат халқимиз маънавий камолотининг шаҳодатидир».

Б. ҚОРИЕВА,
СССР халқ артисти.

ҚАНОТЛАР

«Энг серҳосил, касалликларга чидамли ғўза навларини жорий этиш зарур». (КПСС XXIV съезди Директиваларидан).

Заршунос олимларимизнинг ғўзанинг вилтга чидамли янги навларини яратиш бўйича олиб бораётган ишлари қувончли самаралар бермоқда. Шу ўринда ажойиб селекционер СССР Давлат мукофотининг лауреати С. Мираҳмедовнинг фандаги катта хизматини айтиб ўтиш ўринли. У бир йўла учта янги нав — «Тошкент-1», «Тошкент-2» ва «Тошкент-3»ни яратди. Булар бободеҳқон орзиқиб кутган вилтга чидамли, серҳосил, эртапишар нав бўлиб чиқди. Ғўзанинг вилтга бардошли бу янги навлари 1968 йилда бор-йўғи тўрт гектарга экилган бўлса, бугунги кунга келиб, 1 миллион 320 минг гектардан ортиқ майдонни ташкил этмоқда.

Ингичка толали «С-6030» нави ҳам ўзининг вилтга чидамлилиги, серҳосиллиги, саноатбоплиги билан ажралиб туради. Ишлаб чиқаришдан мустаҳкам ўрин олган бу навлардан ташқари яна бир қанчалари ҳаёт имтиҳонидан ўтяпти.

Пешана тери билан етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нес-нобудсиз йиғиб-териб олишнинг асосий масъулияти ўртоқ Л. И. Брежнев таъбири билан айтганда, пахта далаларининг усталари зиммасига тушади. Республикамиз далаларида ишлатилаётган жаҳонда тенги йўқ «зангори кема»лар деҳқонларимизга қанот бўлмоқда. Бу йил пахтанинг 3 миллион тоннаси машиналарда териб олинади. Ҳақиқатан ҳам машина деҳқоннинг қаноти, деган таъриф жуда топиб айтилган.

Олим, деҳқон, механизатор бирбирининг қанотига кириб, йил сайин юқори ҳосил етиштириб келяпти. Улар қалб кўри пешана тери билан етиштирган «оқ олтин» шунинг учун ҳам азиз, шунинг учун ҳам мўл-кўл!

Ю. ХУТОРНОЙ,
СССР Давлат мукофоти лауреати.

ЙИГИРМА ИККИЛАР ЭСТАФЕТАСИ

Яқинда область ўқитувчилари ва маориф ходимларининг катта анжумани бўлиб ўтди. Авлодлар эстафетасини ёш педагогларга топшириш чоғида менга сўз беришди. Маданиятимиз равнақи йўлидаги курашнинг ёрқин лавҳалари кўз олдимга келди, маърифат учун жон фидо қилган ажойиб кишиларни эсладим.

...1924 йилнинг август ойида Хивадан Москвага ўқишга отланган йигит ва қизлар қуролланган босмачилар таъқибига учраб, Амударёда мардларча ҳалок бўлганлиги тарихдан маълум. Йигирма иккиларнинг порлоқ хотираси халқимиз қалбида абадий яшаб қолди. Улар орасида комсомол ходимларидан Матназар Одамов, Юсуф Худойберганов, театр режиссёри Машариф Полвонов каби оловқалб ёшлар ҳам бор эди.

Совет ҳокимияти йилларида амалга оширилган маданий революция туфайли республикада, шу жумладан, Хоразмда мазмунан социалистик, шаклан миллий маданият барқ уриб юксалди. Ҳозир областда тўрт юздан ортиқ умумий таълим мактабида 170 минг ўқувчи билим олмоқда. Малакали педагоглар, врачлар, инженерлар, агрономлар, ирригаторлар, хуллас хилма-хил мутахассислардан иборат халқ зиёлилари, кўп сонли олимлар ўсиб етишди. Кинотеатрлар, клублар, кутубхоналар, музикали драма ва халқ театрлари, телевизион марказ, маданият муассасаларининг кенг шохобчалари кишиларимизнинг маънавий камолотида муҳим роль ўйнамоқда.

Ҳозирги Хоразм — юксак маданиятли диёр. Хивадаги қадимий маданий ёдгорликларни давлат муҳофаза қилмоқда. Уларга иккинчи ҳаёт бағишланяпти. Шаҳар ва қишлоқларнинг қиёфаси тобора кўркамлашмоқда, халқнинг турмуш маданияти тинмай юксаляпти. Қайси бир оилага кирсангиз, фаровон ва маданий турмушнинг гувоҳи бўласиз.

В. САИДОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Хоразмда маданий революция қатнашчиси.

ВОРИСЛАР

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматимиз ёш авлодга ҳамиша оталарча ғамхўрлик кўрсатиб келаётганидан беҳад ҳурсандмиз. Биз ёшларнинг чуқур билимга эга бўлишимиз учун барча имкониятлар яратилган.

Автоном республикада саломатлик посбонларини тайёрлашга ҳам жиддий эътибор бериляпти. 1936 йилда Тўрткўл шаҳрида ташкил этилган фельдшер-акушерлик мактаби кейинчалик Нукус шаҳрига кўчирилди. Мактабимиз 1955 йилдан эътиборан Нукус шаҳар медицина билим юрти деб атала бошлади. Билим юртимизда ҳамшира, акушер-фельдшерлик, фельдшер-лаборантлик, провизор ёрдамчилари бўлимларидан ташқари 1974—1975 ўқув йилида тиш техниклари тайёрлайдиган бўлим ҳам очилди.

Билим юртимизда 1472 студент таълим олмоқда. Улар «Ленинча ўқиш, яшаш ва ишлаш» шиорига амал қилиб, ўқишда ва жамоат ишларида фаол қатнашмоқдалар. Натижада 12 студент Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. Учинчи курс студенти Бозоргул Абдисатторова «Шавкатли меҳнати учун» медали билан тақдирланди.

Бизнинг билим юртимиздаги аълочи, жамоат ишларида фаол қатнашадиган студентлар Қорақалпоғистон Автоном Республикасидаги ҳар бир техникум, ҳар бир билим юртида бор. Бундай студентлар сони тобора ортиб боряпти.

О. ЖУМАНИЕЗОВА,
Нукус шаҳар медицина билим юрти III курс студенти, шаҳар Совети депутати.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

● 1924 йилда — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилган йилда республикадаги умумий таълим мактабларининг сони 913 та бўлиб, уларда 2.700 ўқитувчи 77,1 минг болага таълим берди. 1974-1975 ўқув йилида республикамизда 7.164 та умумий таълим мактабларида 3 миллион 450 мингдан кўпроқ ёш авлод таҳсил оляпти. Мактабларда 200 мингга яқин ўқитувчи ва бошқа педагогик ходимлар самарали меҳнат қилаётирлар.

● Улуғ Октябрь революциясига қадар Ўзбекистон территориясида аҳолининг 2 проценти саводли эди. Эндиликда республикамизда ҳар йили 600 мингдан кўпроқ киши олий, ўрта ва саккиз йиллик маълумот олмоқда.

● Ўзбек ва қорақалпоқ тилларида ўқитиладиган мактабларнинг биринчи синфидан ўнинчи (ўн биринчи) синфигача рус тили ўқитилмоқда. 1972-1973 ўқув йилидан бошлаб юқори синфларда рус тилидан синфдан-синфга кўчириш ва мактабни битириш имтиҳони киритилди.

● 1924-1925 йилларда Ўзбекистонда иккита олий ўқув юрти бўлиб, уларда 2.900 талаба таълим-тарбия олди. Бу даврда ўрта махсус ўқув юртларининг сони 23 та бўлиб, уларда 3.700 ўқувчи таҳсил кўрди. 1974-1975 ўқув йилида 42 та олий мактаб ва 178 та техникум ўз бағрига 400 мингдан ортиқ студент ва ўқувчини қабул қилиб олди.

● Ўрта Осиё Давлат университети факультетлари базасида Ўзбекистон, Туркманистон ва Тожикистон [illegible] ўқув юрти очилди.

● Олий ўқув юртларида ҳозирги вақтда [illegible] профессор-ўқитувчи [illegible]. Шулардан 530 киши фан доктори ва профессори, 3.700 киши фан кандидати ва доцентлардир. [illegible]

● Ҳозирги вақтда [illegible] олий ўқув юртлари 169 мутахассислик бўйича [illegible].

● 1924-1925 йилларда республикамизда биронта ҳам фан доктори [illegible] 1940 йилда [illegible] 3.024 илмий ходим [illegible] 28.122 илмий ходим бор [illegible] 685 киши фан доктори, 9.125 киши эса фан кандидатларидир.

● Бугунги кунда республикамиз фанлар академиясининг 31 та илмий-тадқиқот институтида 1.600 дан зиёд фан доктори ва кандидатлари [illegible] халқ хўжалиги [illegible] ҳал этяпти. [illegible] 194 та илмий муассаса бор.

ШАРҚ ЁҒДУСИ

«Совет ҳокимияти йилларида ўзбек ерида амалга оширилган буюк ишларни биронбир нарса билан таққослаб бўлмайди. Чунки бундай юксалишга ҳатто Аловуддиннинг «сеҳрли лампа»си ёрдамида ҳам эришиш қийин. Бу фақат социализм деб аталувчи социал тузумнинг қудратидир, холос». [«Милан ҳинд» газетаси].

ЎЗБЕКИСТОНДА фаннинг гуллаб-яшнаши Улуғ Октябрь инқилобининг оламшумул ва ҳаётбахш ғалабаси билан характерланади.

Ўрта Осиё халқлари Октябрь инқилобидан кейинги дастлабки йилларда Совет Россияси кўрсатган биродарлик ёрдамини ҳеч қачон унутмайдилар. Ёш Совет республикаси гражданлар уруши аланга олиб турган оғир бир шароитда Туркистонда маданий революцияни амалга оширишни, мустамлака маъмурияти, маҳаллий бойлар ва реакцион руҳонийлар исканжасида эзилиб, таҳқирланиб келган халқнинг мудраб ётган куч ва имкониятларини янги социалистик турмуш ва маданият барпо қилишга қаратишни ўз олдига асосий вазифа қилиб қўйган эди.

Туркистонда илм-фан, медицина, маданиятни ривожлантиришнинг барча муҳим масалалари, биринчи навбатда, малакали кадрлар тайёрлаш муаммоси ҳал этилиши керак эди. Шунинг учун ҳам ўлкада дастлаб ўқитувчилар тайёрлайдиган курслар очилди. 1918 йилнинг 1 июнида Тошкентда Мусулмон ўқитувчилар институти иш бошлади. Кейинроқ эса Самарқанд ва Қўқонда, республикамизнинг бошқа шаҳарларида маҳаллий миллатлардан ўқитувчилар тайёрлайдиган курслар ташкил этилди.

1918 йилнинг 1 апрелида Тошкентда Туркистон халқ университети иш бошлади. [illegible]

[illegible] Судан олими ва жамоат арбоби Аҳмад Абдул Ҳалим: «Ўзбекистонда **фан тараққиёти менда кучли таассурот қолдирди. Бунинг ҳаммаси улуғ В. И. Ленин Декрети билан вужудга келган Тошкент дорилфунунингиздан бошланган»,** — деган эди.

Биз рус олимларининг фаолиятида улуғ рус халқининг заковатини, ақлидрокини, биродарлик, дўстлик муҳаббатини яққол кўрдик. Рус олимлари университет ўссин-унсин, нур қидирган ёшлар олим, мутахассис бўлсин, деб кечани-кеча, кундузни-кундуз демай ишладилар. Устозларимиз маҳаллий миллат вакилларидан мутахассислар тайёрлабгина қолмай, бу даргоҳни кўпмиллатли қардошлик, дўстлик университетига айлантирдилар.

Республикамизда таркиб топган халқ соғлиғини сақлаш системаси ўлкамиз тарихида қўлга киритилган энг улкан ютуқлардан биридир. Маҳаллий миллат ёшларидан медицина кадрлари тайёрлаш ҳам Тошкентда дорилфунун очиш даври билан чамбарчас боғлиқ. Ўшанда Москванинг Брянск вокзалидан медицина ускуналари ва кутубхонаси бўлган санитар поезди йўл олиб, икки ойдан кейин Тошкентга етиб келган эди. Бу поездда профессор П. П. Ситковский бошчилигидаги москвалик олимлар ҳам бор эди. Дастлабки пайтда медицина факультети бир неча хоналарга жойлашди. Дарсликлар, дафтарлар етишмасди.

[illegible] Революциядан илгари бор-йўғи атиги 141 нафар врачга эга бўлган ўлкада ҳозир 30 минг 800 дан ортиқ малакали шифокор ишлаб турибди.

Қорақалпоғистон АССР эришган ютуқлар тўғрисида ҳам мароқ билан ҳикоя қилиш мумкин. Нукусда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси филиалининг ташкил топиши билан автоном республика фани, маданияти ва медицинасида янги боб очилди. Ҳозир республикада кўплаб илмий муассасалар, мактаблар, билим юртлари, педагогика институти ва таълимнинг бошқа ўчоқлари, шифохоналар бор. Булар ленинча миллий сиёсатнинг, бошқа совет халқларининг қорақалпоқ халқига берган биродарона ёрдамининг яққол далилидир. Автоном республика фани, маданияти Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик тўйига улғайган ҳолда келмоқда.

Ана шу шонли эллик йиллик тарихга назар ташлаб, серқуёш диёримиз халқлари эришган ютуқларни кўз олдимизга келтирамиз. Бундай тараққиётга фақат ленинча миллий сиёсат туфайлигина, партия ва ҳукуматимизнинг фан ва маданиятни ривожлантириш борасида кўрсатаётган ғамхўрликлари туфайлигина эришиш мумкин. Ўзбек олимлари ишлаб чиққан илмий тадқиқотлар, хулосалар ва усулларнинг халқ хўжалигига келтираётган самаралари беқиёс катта.

Жонажон партия ва ҳукуматимиз олимларнинг ижодий активлигини кучайтириш, тадқиқотларнинг актуаллигини ошириш, илмий ишларни халқ хўжалигига жорий этишни жадаллаштириш учун кенг имкониятлар яратиб бермоқда.

Ўзбекистон олимлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида авж олдириб юборилган умумхалқ социалистик мусобақага қўшаётган ўз ҳиссаларини кўпайтириб бормоқдалар. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг эллик йиллиги шарафига юксак мажбуриятлар [illegible]

[illegible]

О. СОДИҚОВ — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, академик, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони; [illegible] О. ШАРОФИДДИНОВ — маданий революция қатнашчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ў. ХОЛМУРОДОВ — Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган врач, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЎТМИШДА ВА БУГУН

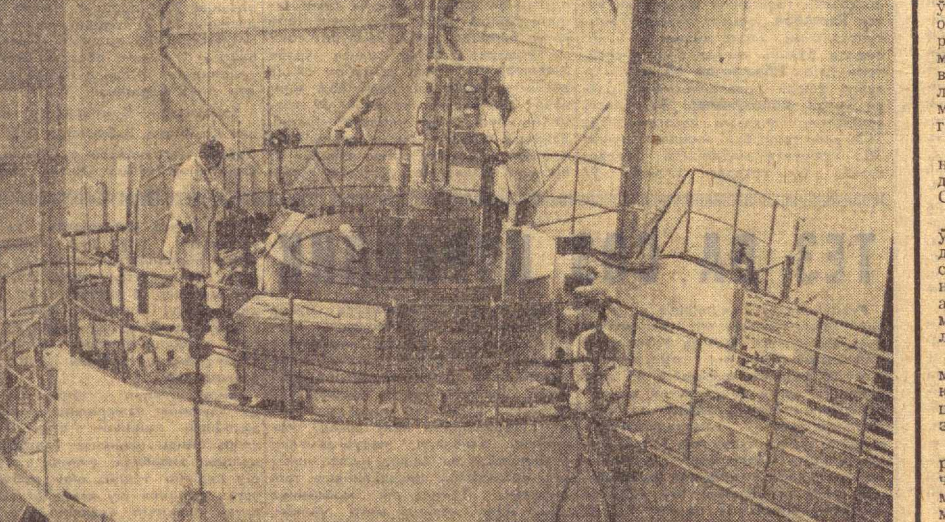

Чиғириқ ўтмишда ўзбек ҳунармандининг асосий иш қуролларидан бири эди. Йиллар ўтди, замон ўзгарди. Эндиликда қардошлик оиласида камол топаётган халқимиз атом реакторини бошқариб, ундан тинч мақсадларда фойдаланмоқда.

ЁРҚИН УФҚЛАР

«Бугунги Самарқанд XX аср олимлари шаҳри, бахтли кишилар шаҳридир». Руперт ЛОКВУД, Австрия публицисти.

САМАРҚАНД қадим-қадим замонлардан Шарқда маориф ва маданият бешиги ҳисобланган. Бу она шаҳар қучоғида устод Рўдакий, Заҳирий Самарқандий, Мирзо Улуғбек, Фазлулоҳ Абулайси, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий каби улуғ зотлар етишиб чиқиб, жаҳонга шуҳрат ёйгани ҳаммага аён.

Яхшиямки, 1917 йилда Улуғ Октябрь социалистик революцияси озодлик эшигини очиб берди. 1924 йилда ўтказилган миллий чегараланиш натижасида ҳур республикалар қатори Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ҳам тузилди. Самарқанд пойтахт бўлди. Улуғ Ленин имзо чеккан декрет ишга тушиб, бирин-кетин янги совет мактаблари очила бошлади.

1925 йилнинг 7 июнига келиб, республикамизнинг тўнғич пойтахти Самарқандда ўтказилган биринчи Бутунўзбек қурултойида бу шаҳарда олий мактаб очиш масаласи ҳам кўрилди. Қурултойда Йўлдош Охунбобоев шундай деган эди: «Меҳнаткаш халқимизнинг ҳурматли вакиллари! Ораларингда олий маълумотли уёқда турсин, ўрта маълумотли ҳам бўлмаса керак... Бунга биз айбдорми? Йўқ!!! Бизга маълумот бермадилар. Дунёвий руҳда мактаб очмадилар. Бизни бидъат қопқаларида, жаҳолатда тутдилар. Мана энди эркимиз ўз қўлимизда. Мамлакатимиз, уй-жойимиз, рўзғоримизнинг хўжайини ҳам ўзимиз.

Аммо Ўзбекистонимиз — Ватанимиз бойликларини ўрганиб, ўзимизга хизмат эттириш учун билимдонлик керак. Мана, рус оғамиз Вяткиннинг катта билими бор экан. 1908 йили ер қаъридан Улуғбекнинг расадхонасини очди. Ер ости хазиналаримизни очиш, ер устида хўжалик, маданият тармоқларини ривожлантириш, халқимиз хизматида фойдаланиш учун онг, билим, олий маълумот керак. Шу мақсадда Самарқандда олий мактаб очишни лозим кўрдик». Йўлдош отанинг бу ҳаяжонли гаплари қурултой иштирокчиларини оёққа қалқитиб юборганди.

Таъзирий курслар очилиб, 1927 йилнинг 22 январида ўн нафар илмий ходим ва 65 студент билан Самарқанд олий педагогика институти (кейинчалик педакадемия, ЎзДУ, ҳозирги Самарқанд Давлат университети) иш бошлади.

Бу университет республикамизнинг эллик йили давомида ўттиз мингдан ортиқ юқори малакали кадрлар етиштириб берди. Эндиликда шаҳримизда медицина, қишлоқ хўжалиги, совет савдоси, устод Айний номидаги педагогика, Мирзо Улуғбек номли архитектура ва қурилиш, малака ошириш институтлари, археология, паразитология, қоракўлчилик сингари бешта илмий-муассаса халқимиз маорифи, маданияти ва илм-фан ривожи йўлида фаолият кўрсатмоқда.

Эндиликда Самарқанддаги 1500 га яқин умумий таълим мактабларида 534 мингга яқин йигит ва қиз 26.111 ўқитувчи қўлида таҳсил кўрмоқда. Университет, институт ва илмий-текшириш муассасаларида тўқсондан ортиқ фан доктори, мингдан зиёд фан кандидатлари бор.

Инқилобдан илгари оддий мих ёки пўлат куракни ҳам хорижий мамлакатлардан олиб келган Самарқандимиздаги ишлаб чиқариш корхоналари бугунги кунда элликдан ортиқ хорижий мамлакатларга ўз маҳсулотларини чиқармоқда. Мисли кўрилмаган чўққиларга кўтарилишимизнинг бош омили бу халқлар дўстлиги, ўзаро ҳамжиҳатлигимиздир.

В. АБДУЛЛАЕВ,
Самарқанд Давлат университети ўзбек адабиёти кафедрасининг мудири, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

МАЪРИФАТ ЧЎҚҚИСИГА!

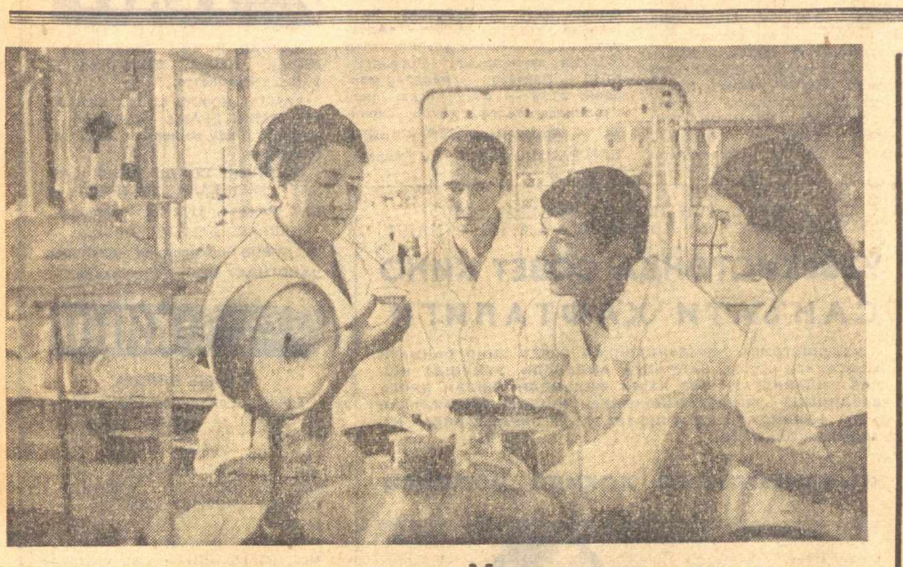

БУГУН ВА ЎТМИШДА

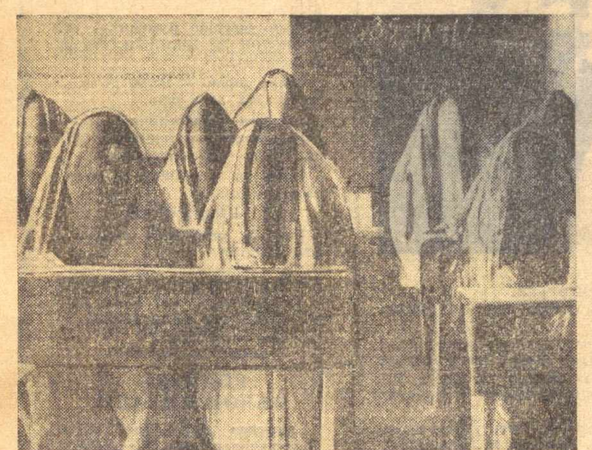

Эндиликда кўп қиррали ҳаётимизнинг барча жабҳасида ўзбек аёли эркаклар билан ёнма-ён фидокорона меҳнат ва самарали ижод қиляпти. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида паранжи ва чачвонда илм олган ўзбек аёлининг биринчи авлоди фарзандлари бугунги кунда ёруғ ва шинам, замонавий ноёб асбоб-ускуналар билан жиҳозланган ўқув хоналари ва лабораторияларга эга.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

● 1932 йилда республика фанлар комитети тузилди. Бу комитетнинг дастлабки раиси атоқли адабиётшунос ва тилшунос Отажон Ҳошимов бўлган. 1940 йилнинг январида Ўзбекистон Фанлар комитети СССР Фанлар академиясининг Ўзбекистон филиалига (ЎзФАН) айлантирилди, 1943 йилнинг сентябрида Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Ўзбекистон ССР Фанлар академиясини ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилди. 1973 йилда фанлар академиясининг ўттиз йиллиги нишонланди.

● Ҳозир Ўзбекистон ССР Фанлар академияси составида 47 нафар академик ва 59 нафар мухбир аъзолар бўлиб, улар замонавий билимларнинг барча жабҳаларида намуна кўрсатиб ижод қилмоқдалар.

● Ўзбекистонда агар 1924 йилда 43 та оммавий кутубхона, 134 та клуб муассаса бўлса, ҳозир республикамизда 7.209 та оммавий ва техника кутубхоналари, тўрт мингга яқин клублар ишлаб турибди.

● 1925 йилда Ўзбекистон ССР Дорихоналар бошқармаси ташкил этилди. Ҳозир дорихоналар сони 1.140 тага етди. 1924 йилда аҳолига дорихоналардан рецепт йўли билан 380 минг дори берилган бўлса, 1973 йилда аҳоли 45 миллиондан ортиқ дори олди.

● Ўзбекистонда 1924 йилда 223 фармацевт бор эди. Улардан атиги бир киши олий маълумотли провизор эди. Фақат биргина ўзбек фармацевти бўлган эди. 1974 йилга келиб Ўзбекистон дорихона муассасаларида ишловчи фармацевтларнинг сони 4.521 кишига етди. Шулардан 2.232 киши провизордир. Тўққизинчи беш йилликда Ўзбекистонда 250 та дорихона очиш мўлжалланмоқда.

«ЗАМОНДОШ БИЛАН СУҲБАТ»

ОЛТИН ЗАРВАРАҚ

«Совет Ўзбекистони» юбилей анкетаси

1. Сиз ишлаётган ва меҳнат қилаётган коллективингиз Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг «олтин тўйи»ни қандай совға-саломлар билан кутиб оляпти?

2. Шонли йиллар, шахсан, сизнинг ҳаётингизда ва фаолиятингизда қандай из қолдирди?

3. Сизнингча, тарихга зарварақ бўлган бу йиллар ичида халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми ғоялари тантанаси ва унинг кучи нималарда намоён бўлди ва бўляпти?

4. Коллектив аъзолари «олтин тўй»ни муносиб кутиб олиш мақсадида қандай социалистик мажбуриятлар қабул қилган ва уни муваффақиятли амалга ошириш учун қандай ташаббуслар билан чиқмоқдалар?

1. ЎТМИШДА экономика, социал ва маданий жиҳатдан қолоқ бўлган қорақалпоқ халқи эндиликда аҳил қардошлик оиласида камол топиб боряпти. Улкан ютуқларнинг қўлга киритилишида энг аввало, рус олимларининг роли ва хизмати беқиёс.

Бугунги кунда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон филиали қарамоғида табиий фанлар комплекс институти, тарих, Довқараев номидаги тил ва адабиёт институти бор. Ҳисоблаш маркази ишлаб турибди. Юбилей йилида республикамиз олимлари қорақалпоқ ва рус тилларида «Қадимги даврдан то шу кунгача бўлган Қорақалпоғистон АССР тарихи»нинг икки томини нашрга тайёрлади.

Суҳбатимиз тарихий сана билан боғлиқ бўлганлиги сабабли қиёслаш мақсадида баъзи факт ва рақамларни келтириб ўтишга тўғри келади. Бундан қирқ йил муқаддам Тўрткўл шаҳрида икки йиллик ўқитувчилар институти барпо этилган эди. Унда жами 42 студентга ўн нафар ўқитувчи таълим берганди. Улар орасида илмий даражага эга бўлган бирорта ҳам киши йўқ эди. Ҳозирги вақтда институтимизда қарийб беш мингга яқин йигит ва қиз билим олмоқда.

Кейинги йилларда олимларимизнинг ўнлаб монографиялари, дарсликлари, ўқув қўлланмалари ва юзлаб журнал мақолалари босилиб чиқди. Профессор Ж. Урумбоев, доцентлардан С. Ережепов, А. Умаровларнинг фундаментал тадқиқотлари диққатга сазовор. Умумий математика кафедрасининг катта ўқитувчиси М. Галикеев яқинда автоном республикада биринчи марта институт учун қорақалпоқ тилида «Аналитик геометрия» дарслигини нашрдан чиқарди.

Бошқа ўқув даргоҳларида бўлгани каби бизнинг институтимиз фаолияти ҳам уни битирувчиларнинг сифати билан белгиланади. Олий мактабимиз ташкил топганидан буён ўз бағридан қарийб ўн беш мингга яқин ўқитувчи кадрларни тайёрлаб етиштирди. Ҳозир автоном республикада ишлаётган муаллимларнинг аксарияти бизнинг собиқ талабаларимиз.

Институтимизнинг собиқ комсомол ва касаба союз активлари ҳозир республиканинг партия ва совет органларида, колхоз ва совхозларида муваффақиятли ишламоқдалар. Олий мактабимиз комсомол комитетининг собиқ секретари Қ. Камолов ҳозир область партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати, К. Ризаев обком секретари, А. Ғойибова эса Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари.

Ўқув даргоҳимизнинг моддий базаси йилдан-йилга кенгайиб боряпти. Ўтган йили иккита факультет янги ўқув корпусига кўчиб ўтди. Эндиликда илмга ўч студентларимиз ихтиёрига турли лаборатория ва фан кабинетларига эга бўлган учта ўқув корпуси, 822 ўринли учта ётоқхона, кутубхона ва спорт базаси бериб қўйилган.

2. МЕНИНГ ҳаётим ҳам Совет ҳокимияти даврида туғилиб, яшаётган бошқа авлодлар тақдири сингари ҳавас қилса арзигулик. Порлоқ турмушдаги муваффақиятларим ва бахтим учун партия ва ҳукуматимиз олдида ҳамиша таъзим қиламан.

Биз энг фаровон, энг бахтли замонда яшаяпмиз. Шу боисдан вақт қанча тез ўтганини киши сезмайди. Баъзан инсон ҳаётида айрим воқеалар куни-кеча бўлиб ўтгандек туюлади. Ўйлаб кўрсанг, ўн беш-йигирма йил ўтибди. Мен институтни 1951 йилда тамомлаганман. Урушдан кейинги студентлик йиллари ҳали-ҳали ёдимда. Бутун бир институт бир хонага жойлашган эди. Ҳозирги асосий ўқув корпусида ҳам яшаб, ҳам ўқирдик.

Ҳар куни эрталаб институтга қадам ранжида қилганимда ана шулар ҳақида ўйлайман, ёруғ ва шинам аудиториялар сари чақ-чақлашиб бораётган илм толибларига ҳавас билан боқаман. Дарвоқе, уларнинг камолоти учун ҳамма имкониятлар муҳайё.

Менинг ҳаётимда юз берган яна бир муҳим воқеа Москвада — КПСС Марказий Комитети қошидаги Ижтимоий фанлар академияси аспирантурасида таҳсил кўриш ҳисобланади. Уч йил мобайнида мамлакатимизнинг йирик олимлари билан мулоқотда бўлиш, мазмунли лекция ва суҳбатларини мароқ билан тинглаш бахтига муяссар бўлганлигимдан ғоят мамнунман.

3. ХАЛҚЛАР дўстлиги ғояси оммавий узоқ ва машаққатли тарихий ҳаёти манбаида пайдо бўлди. Бу ғоя фақат марксизм-ленинизм илмий асосланган назариясига айланди, барча миллат ва элатларнинг эксплуататорларга қарши курашида муҳим катта куч сифатида қайтадан туғилди. Улуғ Ленин ва ленинчи Коммунистик партиямиз бу ғояни реал ҳақиқатга айлантирди.

Улуғ рус халқи ва мамлакатимиздаги бошқа қардошларимиз ёрдам бермаганида, ленинча халқлар дўстлиги ғояси амалга оширилмаганида қорақалпоқ миллати бўлмаган ва бугунгидек фаровон турмушга эришиш йўл бўлсин эди.

Институтимизда йигирмага яқин миллат ва элатларнинг вакиллари ўқимоқда ва ишламоқда. Студентлар «Интернационал дўстлик клуби» мунтазам равишда иттифоқдош республикалар кунларини, турли унутилмас кечалар ва учрашувларни ўтказиб турибди.

Бир неча йилдирки, Тошкент ва Киев Давлат университетлари институтимизни ўз оталиғига олиб, илмий-педагогик кадрлар тайёрлашда қардошларча ёрдам бериб келмоқда.

4. ЎТГАН ЙИЛИ институтимиз коллективи республика олий ўқув юртларида студентларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш бўйича ўтказилган социалистик мусобақада иккинчи ўринни эгаллади. Институтимиз ўқитувчилари ва ходимларидан ўн икки киши «1973 йил социалистик мусобақанинг ғолиби» нишони билан тақдирланди.

Юбилей йилида ҳам ҳар бир факультет, ҳар бир кафедра ва ҳар бир олим ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун жонбозлик кўрсатяпти.

Бизнинг институт ёшларимизнинг бўлажак мураббийларини ғоявий-сиёсий жиҳатдан баркамол қилиб етиштиришга даъват этилган. Ҳозирги вақтда коллективимиз ўзининг бутун куч-ғайрати, билим ва тажрибасини ўқитувчи кадрлар тайёрлаш сифатини янада яхшилашга, олтин тўйни муносиб кутиб олишга қаратган.

Т. ИЗИМБЕТОВ,
Т. Г. Шевченко номидаги Қорақалпоғистон Давлат педагогика институтининг ректори.

Халқимиз муаззам Тошкент Давлат университетини ардоқлаб «Ленин дарсхонаси» деб атайди. Бу маърифат машъалида ўн тўртта факультет бор. Улуғ даргоҳда совет ёшлари билан бир қаторда Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларидан келган ёшлар ҳам билим олмоқдалар. Ўн беш мингдан зиёд талаба, тўрт юздан ортиқ аспирант таҳсил кўраётган бу илм ўчоғида 1.200 педагог ишлаб турибди. 107 та лаборатория, ўқув кабинетлари, ботаника боғи, космос нурини кузатувчи станция, электрон ҳисоблаш маркази илм толиблари хизматида. Суратда: университет студентларидан бир группаси.

А. Тўраев фотолари.

БИЗ—ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРМИЗ

ДИЛЛАР КАЛИТИ

«Рус тилини ҳозир совет республикаларининг кенг халқ оммаси ўрганмоқда. Чунки у революцион халқнинг тили, фаннинг ҳамма соҳалари бўйича улкан адабиёт тилидир».

Н. К. КРУПСКАЯ.

БУЮК давлатимизда 130 тилда сўзловчи миллат ва элатлар яшайди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ленинча миллий сиёсати натижасида мамлакатимизда яшовчи барча халқлар ўртасида тенглик, бир-бирига ишонч каби ажойиб ютуқларга эришилганини ҳеч ким инкор этолмайди.

Совет Иттифоқида ҳар бир халқнинг миллий хусусияти назарда тутилиб, унинг экономикаси, маданияти ва тилини ривожлантириш бўйича чинакам катта ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Улуғ Октябрь инқилобидан бурун ёзуви бўлмаган элликдан ортиқ халқ ўз ёзувига эга бўлди, ҳамма халқларнинг адабий тили янада равнақ топди ва такомиллашди. Эндиликда бу тиллар марксизм-ленинизм ғояларини, фан-техника ютуқларини ўзида тўла акс эттириш имкониятига эга бўлди.

Катта ютуқларнинг қўлга киритилишида, иттифоқимиздаги тилларнинг бир-бирига самарали таъсири туфайли бойиб боришида рус тилининг роли беқиёс. Рус тили совет кишиларининг ҳаётида миллатлараро қудратли алоқа қуролига, образли қилиб айтганда, олтин кўприкка айланиб қолди. Эндиликда рус тили Совет Иттифоқида яшовчи барча миллат ва халқларнинг дўстлик ва ҳамкорлик тилидир.

Халқлар бир-бирларининг маданий хазиналаридан, фан-техника ютуқларидан, жаҳон маданияти дурдоналаридан, асосан, қудратли рус тили орқали баҳраманд бўлишмоқда. Рус тилини мукаммал билиб олиб, у орқали илм-фаннинг маълум бир соҳасини эгаллаган олимлар, партия, совет, хўжалик ташкилотлари раҳбар ходимлари, ўзининг ҳалол меҳнати билан жамиятимиз тараққиётига ҳиссасини қўшаётган барча касб эгалари сахий рус халқига, унинг дурдона тилига самимий миннатдорчиликларини билдирмоқда.

Шундай қилиб, рус тили Совет Иттифоқидаги барча халқлар экономикаси, маданияти, фани ва техникасини жадал ривожлантиришда, юқори малакали мутахассис кадрлар етиштиришда, қардошлик, ўзаро ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлашда қудратли қуролга айланди.

Рус тилининг роли ва аҳамияти ортиб боряпти. Чет элларда ҳам рус тилини ўрганишга қизиқиш катта. ЮНЕСКОнинг маълумотларига кўра, дунё бўйича рус тилини озми-кўпми биладиганлар сони ҳозир ярим миллиардга етади. Рус тили БМТнинг бешинчи расмий тилидир. Кўплаб халқаро конференция, симпозиумлар рус тилида олиб борилмоқда.

Ҳозирги вақтда совет халқлари тилларининг ўзаро бир-бирига таъсири ва бойитиш жараёни давом этмоқда. Рус тили миллий тилларнинг янада ривожланиши, совет халқлари тилларида умумий интернационал лексик фонднинг барпо этилиши учун катта имкониятлар яратиб бераётир.

Барча иттифоқдош ва автоном республикалардагидек, Совет Ўзбекистонида ҳам рус тилини ўқитиш савиясини яхшилаш ва такомиллаштиришда кўпгина ибратли ишлар қилиняпти. Рус тили ўқитувчиларининг катта отряди етиштирилди. Программа ва оригинал дарсликлар, ўқув-методик қўлланмалар ва кўргазмали қуроллар яратилди. Илмий ходимларимизнинг катта коллективи рус тили ўқитиш методикасининг энг муҳим масалаларини назарий жиҳатдан ишлаб чиқмоқдалар. Кейинги йилларда ўзбек мактабларида, шунингдек, бошқа миллий мактабларда рус тилини ўқитиш савияси анча ошди. Расмий маълумотларга кўра, ҳозир Ўзбекистонда ўзбек миллатига мансуб бўлган гражданлардан бир миллион 333 минг 275 киши рус тилини бемалол эгаллаб олган.

— Русчани туб-томири билан яхши билмаслигим мен учун армон эди. Бу армонни кўнгилдан чиқариш, бу орзуга фарзандларим орқали етишиш тилагида тўрт фарзандимни рус мактабида ўқитдим, — деб ёзган эди Ўзбекистон халқ шоири Собир Абдулла. — Улар мактабларни муваффақиятли тамомлагач, бири Москвада олий таҳсил кўриб, юқори малакали техника инженери бўлиб қайтди, бири Тошкент Давлат университетининг физика-математика факультетини рус тилида тугатди... Бундай йигит ва қизлар ҳозир ҳар бир хонадонда топилади.

Ленинча миллий сиёсат миллий тилларни янада ривожлантириш учун, иттифоқдош республикаларда рус тилини ихтиёрий ўрганиш учун кенг имкониятларни яратиб бермоқда. Натижада бахтиёр ўғил ва қизларимиз ҳам ўзларининг она тилларини ҳам улуғ рус тилини ўрганиш учун ҳамма қулайликларга ва шарт-шароитларга эга бўлишмоқда.

О. АЗИЗОВ,
профессор.

УЗОҚ УМР ПАСПОРТИ

«Яқин ўтмишда қолоқ ўлка бўлган Ўзбекистонда медицина ҳозирги кунда Совет Иттифоқининг ҳамма ерида бўлганидек ривожланишнинг юксак даражасига эришган. Аҳоли соғлиғини сақлаш бўйича олиб борилаётган ишлар кўлами, кенг омма учун қулай медицина муассасалари кишини ҳайрон қолдиради». СУДЖУТА ЧАУДХУРИ, профессор (Ҳиндистон).

ЎҚИЙМИЗ, ИЖОД ҚИЛАМИЗ ВА МАЪНАВИЙ КАМОЛ ТОПАМИЗ

АТОҚЛИ совет шоири В. В. Маяковский «Қани энди юз йил яшасанг-у, сира қаримасанг!» — деб, ҳозирги бахтли замонамизни назарда тутган эди. Ҳа, Улуғ Октябрь туфайли узоқ умр кўриш бахтига муяссар бўлдик. Ҳур диёримизда инсон сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш учун барча имкониятлар яратиб берилган.

Республикамизда медицина фани соҳасидаги тараққиётни кўрсатиш учун илмий муассасаларни бирма-бир санашга эҳтиёж йўқ. Доҳий Ленин Декрети билан очилган Туркистон Давлат университетида медицина факультетининг ташкил этилиши кейинчалик ҳозирги ТошМИ учун пойдевор бўлганлигини фахр-ифтихор билан эслашнинг ўзи етарли.

Тошкент медицина институтининг госпиталь хирургия кафедраси республикада юрак касалликлари бўйича кардиохирургия маркази ҳисобланади. Клиникамиз ҳозиргача етти юзга яқин орттирилган юрак порогига чалинганларни муваффақиятли операция қилди. Жарроҳларимиз дастлаб орттирилган, сўнг туғма юрак порогини операция қилишни, юрак томирининг нотўғри уришини электроимпульс билан даволашни, баъзи бир юрак касалликларини гипотермия усули (паст ҳароратда операция қилиш)ни ўзлаштириб олдилар. Юракнинг кўндаланг блокадасини даволаш йўлга қўйилди. 1967 йилдан буён юракка электрокардиостимулятор ўрнатиляпти.

В. ВОҲИДОВ,
Бутуниттифоқ клиника ва экспериментал хирургия илмий-тадқиқот институтининг Тошкент филиали директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

ГУЛТОЖ

«Тошкентда сунъий тафаккур қилиш юзасидан олиб борилаётган ишлар муваффақиятли ривожланиб бормоқда. Ўзбекистон кибернетиклари кимё, газ ва бошқа саноат тармоқларида ишлаб чиқариш жараёнларини автомат тарзда бошқарадиган энг мақбул системаларни яратиш соҳасидаги тадқиқотларга ҳам муносиб ҳисса қўшмоқдалар».

В. М. ГЛУШКОВ,
академик, Ленин мукофоти лауреати.

КЛИНИКАГА ранги оқариб кетган бир болани келтиришди. Бемор бундан аввал бошқа касалхонада ётиб чиққан бўлиб врачлар унинг дардини аниқ билолмаган эдилар.

Қўшни хонада телетайп аппарати ишга тушди. Аппарат ёнида ўтирган врач лентадан: «Система ишга тайёр. Касаллик белгиларини кўрсатинг» деган сўзларни ўқиди. Шундан кейин у телетайп орқали «Қаттиқ қорин оғриғи» деган ахборот юборди. Орадан қирқ секунд ўтмасданоқ аппарат бемор дардига қўйилган диагноз тўғри эканлигини тасдиқловчи жавоб чиқарди.

Ҳа, кибернетикани медицинага татбиқ этиш мураккаб, қийин, лекин айни чоғда мўъжизакор. Техника ва илм-фан тараққиётининг гултожиси бўлган кибернетика қурилмалари — электрон-ҳисоблаш машиналари (ЭВМ) эндиликда узоқни яқин, мушкулни осон қиляпти.

Колективимиз олтин тўйга муносиб совға-саломлар ҳозирлаш тараддудида. Йигирма уч мавзу бўйича қабул қилинган илмий-тадқиқот ишларини 15 декабргача якунлаш учун социалистик мусобақа қизитиб юборилди. Барча тадқиқотларни юқори назарий савияда бажаришга қарор қилинди. Мажбуриятимизга пландан ташқари ишлар ҳам киритилди. Тошкент шаҳридаги корхоналар ва районларнинг социал-экономика тараққиёти планларини ишлаб чиқариш шулар жумласидандир. Юбилей йилида институтимиз коллективи ихтисослаштирилган конструкторлик бюро билан ҳамкорликда ярим миллион сўмдан ортиқроқ хўжалик шартномаси ишларини бажаради.

В. ҚОБУЛОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, Кибернетика илмий-тадқиқот институти директори, республика Фанлар академиясининг академиги.

ЕТУКЛИК ПИЛЛАПОЯСИ

«Болалигим Сенинг оғушингда ўтди, илк бор шу ерда ҳарф танидим. Орзулар бердинг. Одамийликка ўргатдинг. Халқим учун озми-кўпми нимаики хизмат қилган бўлсам, бунда Сенинг қўлинг бор. Ҳамма-ҳаммаси учун Сенга таъзим этаман, муқаддас даргоҳим — она МАКТАБИМ!».

Асқад МУХТОР,
ёзувчи.

ФАРҒОНАДАГИ биринчи ўрта мактаб ҳақида гап борганида кўз олдимизда оловли ўн еттинчи йилдаги тарихий воқеалар гавдаланади. Тўғри, бу даврда ҳали мен ва менинг тенгдошларим туғилмаган эдик. Аммо, янги давр туғилган эди. Биз таълим олган бу тўнғич мактаб туғилган эди.

1917 йилнинг декабридан иш бошлаган бу маърифат даргоҳи меҳнаткашларнинг юзлаб ва минглаб фарзандларини ўз бағрига олиб, уларни илм-фан нуридан баҳраманд этди.

Биз мактабдошларимиз хусусида ҳам фахр-ифтихор билан гапиришимиз мумкин. Ўзбек санъатини жаҳон аҳли олдида кенг намойиш этаётган Мукаррама Турғунбоева, Саодат Қобулова ва бошқалар шу мактабда таҳсил топган. Талантли ёзувчи Асқад Мухтор ҳам бизга мактабдош бўлади. Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ф. Шамсуддинов, Бухоро обкомининг биринчи секретари Қ. Муртазоев, Наманган область ижроия комитетининг раиси И. Усмонхўжаев, республика олий ва ўрта махсус таълим министри Ғ. Абдураҳмоновлар ҳам қутлуғ даргоҳда таҳсил кўришган.

Менга илк ҳарф танитган жонажон мактабга, устозлар ҳузурига тез-тез бориб тураман. Унинг қиёфаси тамомила ўзгариб кетган.

Ф. ЮСУПОВА,
Фарғона шаҳарлараро телефон станцияси телефонисткаси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ҚИШЛОҒИМИЗ ЗИЁЛИЛАРИ

«Ўзбеклар — билимдон халқ. Боғларда, ресторанларда, автобусларда кишиларнинг ўқиши — оддий бир ҳол. Ҳамма ўзининг билимини ошириш ва кенгайтиришга интилади».

М. К. САТЬЯСИВАМ,
Шри-Ланка ёзувчиси.

ТЕЗГУЗАР илгари ўлкамиздаги минглаб хароб ва қолоқ қишлоқларнинг бири эди. Октябрь қуёши қишлоғимизга нур, маърифат олиб келди. Дастлабки мактаб ўрта ҳол деҳқон Раҳмонберди Авазовнинг ҳовлисида ташкил топган эди. Унда Қ. Турдиев, О. Ҳамроевлар муаллимлик қилишган. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, марҳум Иброҳим Мўминов шу мактабнинг биринчи қалдирғочларидан эди.

Ҳозирги вақтда қишлоғимиз зукко олимлар ва зиёлилар маскани бўлиб қолди, десак муболаға бўлмайди. Тезгузардан ҳозиргача 36 олим, битта СССР халқ артисти (Раззоқ Ҳамроев), 75 ўқитувчи, элликка яқин врач, 12 агроном, кўплаб инженер-техник ходимлар, партия, совет раҳбарлари етишиб чиқди.

Мўминовлар оиласи қишлоғимиздаги энг ибратли оилалардан бири. Унинг ўғил-қизлари ҳам ота изидан бориб, олим бўлиб етишганлар. Араббой Мўминовнинг бир қизи ва икки ўғли фан кандидати. Малик ва Мусо Мўминовларнинг фарзандлари ҳам олимлар сафидан ўрин оляпти.

Кекса ўқитувчи Раҳим Бозоровлар оиласи ҳам ана шундай намунали оилалардан.

Ҳозир колхозимизга ҳамқишлоғимиз, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Иброҳим Мўминов номи берилди. Бу ерда учта мактаб бор. Уларда 1600 га яқин ўғил ва қиз таълим олмоқда.

Э. ЖУМАЕВ,
Бухоро область, Шофиркон районидаги Иброҳим Мўминов номли колхознинг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ МУКОФОТИ НОМЗОДЛАРИ

ГЕОЛОГИЯ ФАНИДА ЯНГИ ҚАДАМ

КПСС XXIV съезди қарорларида 1975 йилда нефть чиқариш 480-500 миллион тоннага, газ қазиб чиқариш 300-320 миллиард куб метргача етказилсин дейилган. Бу масъулиятли режани амалга ошириш учун геолог-олимлар, разведкачилар ҳамма имкониятларини ишга солиб самарали ишлар қилдилар. Бунда нефть ва газ геологияси фанида фундаментал илмий-тадқиқот ишларининг ҳар томонлама ривожланиши алоҳида аҳамиятга эга эди. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда нефть ва газнинг янги конларини топишда илмий асослар яратиш, уларни прогноз запасларини белгилашда янги илғор усулларни ишлаб чиқаришдек муҳим тадқиқот ишлари қизиб кетди. Ана шундай илмий-тадқиқот ишларидан бирини нефть геология фанида мактаб яратган Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби Обид Акрамхўжаев томонидан олиб борилмоқда.

Олимнинг 1973 йилда «Фан» нашриётида босилиб чиққан ва тезда илмий жамоатчилик фикрини жалб қилган «Органик модда — нефть ва газнинг асосий манбаи» деб аталган китобини Беруний номли мукофотга тавсия қилинганлиги, биз Фарғона нефтчиларини ғоятда хурсанд қилди. Чунки бу китобда нефть ва газнинг асосий манбаи бўлган органик моддалар ўта нозик асбоб-ускуналар билан молекуляр даражасида ўрганиш натижалари берилган бўлиб, улар нефть ва газ геология фанининг энг зарур назарий ва амалий соҳаларини бойитди. Китобда органик модданинг турли хил термодинамик шароитларда ернинг турли чуқурликларида физик ва кимёвий ўзгаришлари натижасида нефть ва газ пайдо бўлиш жараёнларининг моделини яратиб, бу жараёнларнинг сифат ва миқдор жиҳатлари аналитик усуллар билан белгилаб берилган. Яъни ер бағрида нефть ва газнинг она қатламларида учрайдиган органик моддаларнинг генетик потенциалларини, уларнинг нефть ва газга нисбатан имкониятлари аниқланган. Буни эса нефть ва газ геологиясининг фундаментал — назарий, ҳамда катта амалий аҳамиятга молик бўлган муаммоларини ечишда янги қадам дейиш мумкин.

О. Акрамхўжаев ушбу китобида нефть ва газнинг прогноз запасларини белгилаш методининг илмий ва назарий асосларини яратди ва ўзининг шогирдлари ва сафдошлари билан бирга амалиётга янги генетик методини тақдим қилди. Бу метод геологик, геохимик, физика-кимёвий ва математик нуқтаи назаридан ишлаб чиқилди, ҳамда электрон-ҳисоблаш машиналаридан фойдаланилиб бир қанча районлар бағрида яширинib ётган нефть ва газнинг прогноз запасларини белгилашда муваффақият билан қўллана бошлади. Шунинг учун ҳам Бутуниттифоқ миқёсида ўтказилган жуда кўп симпозиум ва конференцияларда ва жаҳон конгрессларида О. Акрамхўжаевнинг «Органик модда — нефть ва газнинг асосий манбаи», «Она қатламлардаги нефть ва газнинг эмиграция қилиши ва конлар ҳосил бўлиши» ва бошқа соҳалардаги докладларининг қўйилиши тасодифий хол эмас.

О. Акрамхўжаевнинг бу фундаментал китоби республикамиздагина эмас, ҳатто Иттифоқ миқёсида нефть ва газ геология фанининг тараққиётига ўз ҳиссасини қўшди.

М. САИДАЛИЕВА,
Фарғона политехника институтининг ректори, геология-минералогия фанлари доктори, профессор.
Д. СУЛТОНОВ,
Х. АҲМЕДОВ,
доцентлар.
Ш. САИДХЎЖАЕВ,
геология-минералогия фанлари кандидати.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

Чет элларда

ИЛҲОМБАХШ ЙЎЛ

ГДР ташкил топганлигининг 25 йиллиги муносабати билан Берлинда бўлиб ўтган тантаналарини чет эл матбуоти, радио ва телевидениеси кенг ёритмоқда, шу йиллар мобайнида республиканинг эришган катта-катта муваффақиятларини қайд қилиб ўтмоқда. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегациясининг ГДРда бўлганлиги қардош республикадаги тантаналарнинг аҳамиятини янада оширди, деб таъкидланади шу тўғридаги хабарларда. Берлинда бўлиб ўтган байрам қардош социалистик мамлакатлар ўртасидаги мустаҳкам бирлик ва жипсликнинг рамзи бўлганлиги уқтириб ўтилади.

ГБСП Марказий Комитетининг органи «Нойес Дойчланд» газетаси «Бу байрам умумхалқ байрами бўлди» деб таъкидлайди. «Дер морген» газетаси КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг тантанали мажлисда нутқ сўзлаши юбилей тантаналарининг чўққиси бўлди, деб ёзади.

Чехословакияда чиқадиган «Руде право» газетаси Л. И. Брежневнинг нутқини шарҳлаб қуйидагиларни ёзади: «Бу нутқни тинчликни қадрлаган ҳамма кишилар зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Бу нутқ СССР ташқи сиёсий йўлининг изчил ва принципиаллигидан, бу йўлни барча қардош социалистик мамлакатлар қувватлаётганлигидан ҳамда Совет Иттифоқи билан бирга амалга ошираётганлигидан қайта-қайта далолат бермоқда».

«Работническо дело» (Болгария) газетаси ўзининг редакцион мақоласида бундай деб ёзади: «КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўзининг катта нутқида жаҳон сиёсий ҳаётининг энг муҳим проблемаларига тўхталиб ўтди. Шарқ билан Ғарб ўртасидаги кескинликни юмшатишдан иборат тарихий жараённи янада ривожлантириш ва вазиятни бундан кейин янада кўпроқ барқарор этиш учун нималар қилиш керак деган саволга батафсил жавоб берди. Бу нутқ барча тинчликсевар кучлар учун равшан, конкрет илҳомбахш йўлдир».

Куба радиоси, телевидениеси, матбуоти Берлинда тантанали мажлис бўлганлиги ҳақида хабар бериб, асосий диққат эътиборни Л. И. Брежневнинг социалистик мамлакатларнинг биргалашиб ҳаракат қилиши жуда муҳим эканлиги тўғрисидаги сўзларига қаратади. ГДРнинг олий мукофоти — Карл Маркс орденини топшириш чоғида Л. И. Брежневнинг айтган қуйидаги сўзлари ҳам таъкидлаб ўтилади: «Илмий дунёқараш бўлган марксизм-ленинизмнинг чинакам битмас-туганмас ҳаётийлик ва куч-қувват манбаи бор. Бу — революцион практиканинг ўзидир».

Л. И. Брежнев нутқида, деб уқтириб ўтади Италияда чиқадиган «Паэзе сера» газетаси, Совет Иттифоқининг бутун дунёда кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш жараёнини кучайтиришга бўлган доимий интилиши ифода этилди.

Лондонда чиқадиган «Файнэншл таймс» газетаси газетхонларнинг диққат-эътиборини Л. И. Брежнев нутқининг ГФР билан муносабатларга доир қисмига жалб этади.

«Л. И. Брежнев қурол-ярогларни қисқартириш — хавфсизликнинг муҳим шартидир, деб айтди». — Канадада чиқадиган «Глоб энд мэйл» газетаси шундай деб таъкидлади.

Мексикада чиқадиган «Диа» газетаси Л. И. Брежнев халқаро кескинликни юмшатишга ва ялпи тинчликни мустаҳкамлашга қарши чиқаётган Хитой раҳбарлигининг тутган йўлини қоралади, деб уқтириб ўтади. Шу билан бирга газета Совет Иттифоқининг ХХР билан муносабатларини нормаллаштиришга, Хитой коммунистлари, меҳнаткашлари билан қардошларча дўстлик ва ҳамкорликни тиклашга тайёр эканлигини уқтириб ўтади.

Тунисдаги «Аксьон» газетаси Совет Иттифоқи, ГДР ва бошқа социалистик мамлакатлар араб халқларининг Исроил агрессиясига қарши адолатли курашини қўллаб-қувватлаётганликларини таъкидлаб ўтади.

(ТАСС).

ЖЕНЕВАДАГИ МУЗОКАРАЛАРДА

ЖЕНЕВА, 8 октябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги музокараларда Совет ва Америка делегацияларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

БЕЛГРАД, 8 октябрь. (ТАСС). В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети билан Скопледаги «Кирилл ва Мефодий» университети ўртасидаги ҳамкорлик янада кенг ва янада самарали ҳамкорлик бўлиб колади. Македониянинг бош шаҳрида маҳаллий университет ректори академик Д. Митрев билан Тошкент университетининг проректори доцент Э. Н. Куценко имзолаган битим шуни назарда тутади.

Э ГЕРЕКНИНГ АҚШДА БЎЛИШИ

ВАШИНГТОН, 8 октябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда АҚШ президенти Ж. Форд ва расмий визит билан бу ерга келган Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек ўртасида музокаралар бошланди. Президент Ж. Форд Оқ уйдаги тантанали маросимда Э. Герекни табриклаб, музокаралар чоғида халқаро тинчликни мустаҳкамлаш масалаларига биринчи навбатда эътибор берилади, деди.

ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек жавоб нутқида ўзининг АҚШга қилган визити халқаро кескинликни юмшатиш процессининг яна бир тасдиғи эканлигини айтди. Бу процесс ҳамма мамлакатлар ва халқларнинг энг эзгу манфаатларига мос бўлиб тушади, деди у.

ГРЕЦИЯ ҲУКУМАТИ ИСТЕЪФО БЕРДИ

АФИНА, 8 октябрь. (ТАСС). Шу йилнинг 17 ноябрида парламентга сайлов ўтказилиши муносабати билан Греция ҳукумати бугун истеъфога чиққанлигини эълон қилди.

Сайлов кампанияси чоғида хизмат кабинети деб аталувчи мувaққат ҳукумат тузилади.

МОСКВАДА ЎЗБЕКИСТОН КУНЛАРИ

ХАЙР, ЖОНАЖОН МОСКВА!

Ўзбекистон кунларига бағишлаб Союзлар уйининг колонна залида уюштирилган тантанали кеча бу ерга ташриф буюрган минглаб москваликлар ва республикамиз вакилларида унутилмас таассуротлар қолдирди. Кеча буюк пойтахт билан ҳайрлашув олдидан сўнгги меҳмондўстлик маросимлари, учрашувлар бўлиб ўтди.

Самимий ва қизғин биродарлик, дўстлик туйғулари жўш уриб турган ана шундай учрашувлардан бири Москва шаҳар С. М. Киров номидаги биринчи соатсозлик заводида ўтказилди. Бу завод мамлакатимиз соат ишлаб чиқариш саноатининг тўнғич корхонаси ҳисобланади. Халқимиз мазкур корхона ишлаб чиқарган «Победа», «Москва», «Кировский», «Орбита», «Космос», «Родина» каби ўнлаб ажойиб соатларни яхши билади ва севиб тақади. Республикамиз меҳнаткашлари билан бу корхона коллективи ўртасидаги дўстлик алоқалари теран илдиз отган.

Бу гал ҳам завод коллективи қардош Ўзбекистон вакилларини иссиқ қучоқ очиб қарши олдилар. Корхонада чиқадиган кўп минг нусхали «За советские часы» газетаси ўзининг махсус сонини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишлади.

Ўзбекистон кунлари билан бўлган қизғин учрашувда завод директори Н. Ф. Платонов, корхона касаба союз комитетининг раиси Л. П. Матвеев, комсомол комитети секретари В. М. Мороз ўртоқлар ўз корхоналарининг тарихи, социал иқтисодий тараққиёт йўли, унинг бош лойиҳа асосида қайта қуриш режалари ҳақида атрофлича сўзлаб бердилар.

Ўзбекистон ССР делегацияси билан шундай самимий ва қизғин учрашувлар шаҳарнинг автомат линиялар комбинати ва бошқа бир талай завод-фабрикаларида ҳам бўлиб ўтди.

Москвадаги Ўзбекистон кунлари тугади. Пойтахт меҳмонларидан: Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари — фарғоналик пахтакор С. Тешаев ва мирзачўллик бульдозерчи А. Крупский, Ўзбекистон халқ шоираси Зулфиянинг хайрлашув сўзларини «Московская правда» газетаси «Уз юртдошларимизга гапириб берамиз», деган катта сарлавҳа остида босиб чиқарди. Дарҳақиқат, гапириб берса арзийдиган мароқли ва ибратли гаплар кўп.

М. САФАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ҲУЖУМКОРЛИК УСТУН КЕЛГАНДА

Мамлакат олий лига командалари ўртасидаги 24-тур ўйинларини Тошкент областидаги «Политотдел» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ХВАН Ман Гим билан «Пахтакор» командаси ветерани Акмал АЗИЗХЎЖАЕВ шарҳлайдилар.

Футбол

АЗИЗХЎЖАЕВ — Мамлакатнинг ўтган йилги чемпиони — «Арарат» командаси ва «Карпат» ўртасидаги кечаги учрашув билан мазкур тур ўйинлари тугади.

ХВАН — Кечаги дейсизми? Бу командалар 6 октябрда мусобақалашишган эди-ку.

АЗИЗХЎЖАЕВ — Тўғри, арманистонлик футболчилар 6 октябрда ўз майдонларида Ленинграднинг «Зенит» командаси билан учрашиб, меҳмондўстликни ҳам «ўрнига қўйишди» — рақиблар дарвозасига тўртта тўп уришди-я. Львовликларга келсак, улар Корея Халқ Демократик Республикасидаги турнирда иштирок этишгани туфайли бир неча матч ўйнолмай қолган эди. Энди бошқаларга «етишиб» олишмоқда. Ўтган якшанбада улар Днепропетровскнинг чарм тўп усталари билан куч синашиб, рақибларнинг уч голига жавобан тўрт тўп киритишга муваффақ бўлишди.

ХВАН — Демак, «Пахтакор»имиз шу турда тўрт тўп урганларнинг учинчиси бўлибди-да...

АЗИЗХЎЖАЕВ — Ҳа, энг катта ютуқ назаримда, киритилган тўплар бўйича тошкентликларнинг биринчи ўринга чиқиб олганида. Олмаоталиклар билан бўлган ўйин эса...

ХВАН — Икки қўшни республика, қардош халқ вакиллари мусобақаси ҳар вақт кескин, мароқли ва муросасиз ўтади. Афтидан чемпионат кезлари тўпланган бой тажриба, маҳоратни дўстлар асосан ўзаро учрашувда синовдан ўтказадилар. Тенгқур полвонлар бел олишиб, ҳузур қилгандек, «Қайрат» билан «Пахтакор» футболчилари ҳар сафар яшил майдонда учрашганда муҳлислар қойил қоладиган ўйин кўрсатишади. Стадион диктори команда составларини айтиб улгурмай ҳисобнинг очилиши шу кунги ажойиб ўйиннинг дебочаси бўлди.

АЗИЗХЎЖАЕВ — Дарҳақиқат, мавсумда энг чиройли ўйинлардан бирини кўрсатган Михаил Ан шу куни уч тўп киритиб, сермаҳсул футболчилар қаторига кириб олди.

ХВАН — Афсуски, футболда боксдагидек қоида йўқ. Бўлмаса «Пахтакор»нинг аниқ устунлиги учун учрашувни тўхтатишса бўларди. Биринчи таймда ўйинга қараб туриб, денгизни эсладим. Тўлқин соҳилга кетма-кет урилгандек, Қ. Ўрдабоев қўриқлаган дарвоза дамба-дам тошкентликлар ҳужумига дучор бўларди.

АЗИЗХЎЖАЕВ — Қозоғистон футболчиларининг тактикаси ўзгарди. Улар комбинацион ўйин билан бир иш чиқара олмагач, мезбонлар дарвозасини узоқ масофалардан нишонга олабошлашди. Аммо якка ҳаракат қилиш билан натижага эришиб бўлмайди. Футбол коллектив ўйин деб бежиз айтилмаган.

ХВАН — Танаффусдан кейин олмаоталиклар ўйинни бироз қовушди. Ярим ҳимоячилар қўллаб-қувватлаб турган меҳмонларнинг актив ҳаракати Чеботарев дарвозани забт этиши билан якунланди.

АЗИЗХЎЖАЕВ — Ўйиннинг иккинчи ярмида ҳисоб тенг бўлди. У тағин ҳам йирикроқ бўлиши мумкин эди. Лекин жарима майдонида, дарвоза олдида шундай пайтлар бўладики, бир зумлик иккиланиш баъзан нақд голдан маҳрум бўлишга олиб келади.

ХВАН — Рост. Иккинчи таймда Белов, Абдураимовлар бир-икки марта шундай қулай пайтни бой беришди. Умуман эса йигитлар жуда яхши мусобақалашиб томошабинларни хурсанд қилишди. Азаматлар-ей, ўйнаса бўлар экан-ку!

АЗИЗХЎЖАЕВ — Оқибат натижада ўйинда дўстлик тантана қилди.

ХВАН — Шундай. Оға-ини беллашувида ҳисобнинг аҳамияти йўқ. Лекин баъзи ўринларда судья унчалик қатъийлик кўрсатмади, чоғи...

АЗИЗХЎЖАЕВ — Канада профессионал хоккейчиси Бобби Халл қизиқ бир гап айтди: «Судья ҳам сиз билан бизга ўхшаган одам. Шунинг учун у ёки бу командага сал бўлсада, ён босиши мумкин. Ҳамонки, катта хоккейда ўйнар экансан, ҳакамлик матч тақдирига асло таъсир этмаслиги керак». Менимча, бу гап футболга ҳам тааллуқли.

ХВАН — Қолган учрашувлар орасида турнир пешқадами — «Динамо» (Киев) командасининг Москва торпедочилари билан дуранг қилгани, пойтахт спартакчилари эса ЦСКА командаси билан бўлган учрашувда дурангни ғалабага айлантира олганларини таъкидлаб ўтиш мумкин. Хуллас, чемпионат охирлаган сари кураш авжига минмоқда.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Миллионлар ленинча университети. 19.45—Концерт. 20.15— Молдавия телестудиясининг программаси. 22.00 — **«Вақт».** 22.30— СССРда ГДР маданияти кунларининг ёпилиши. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатувлари. 18.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.15 — Иқтисодий билимлар клуби. 19.45 — **«Ахборот».** 20.00— Санъатга бағишланган ҳаёт. СССР халқ артисткаси Галия Измайлова ижоди ҳақида ҳужжатли фильм. 20.35 — **Мунаввар кеча** (адабий театр). 21.05 — **«Ахборот».** 21.25 — **Қизил альпинистлар** (бадиий фильмнинг 9-серияси). 21.50 — **Пахтазор — мардлар майдони.** 22.30 — Иттифоқдош республикалар телефестивали. **Экранда — Арманистон ССР.** УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент. 19.15 — Бадиий фильм. 20.50 — Тошкент янгиликлари. 21.05 — Концерт. 21.35 — Телефильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10/Х да **Риголетто.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/Х да **Ажал минораси, 11/Х да Комиссия.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10/Х **Олифта,** 11/Х да **Ужарлар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Ю. ДУРОВ иштирокида «ДУСТЛИК ҚАНОТИДА» цирк томошалари.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Тоннель охиридаги ёруғлик — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ВОСТОК», «НУКУС» СПУТНИК», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Озодлик нашъаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Шпессарт қалъасидаги шарпалар — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Ҳали улгуриш мумкин — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тилла зирак — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Полиция комиссарининг республика прокурорига иқрори —ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Тилла ўқ — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Тоннель охиридаги ёруғлик — «ФЕСТИВАЛЬ».

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ

ЎЗБЕКИСТОНДА СОВЕТ КИНО САНЪАТИ ҲАФТАЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОНДА ЎТКАЗИЛАДИГАН СОВЕТ КИНО САНЪАТИ ҲАФТАЛИГИ КАТТА БАЙРАМГА АЙЛАНАДИ. ЎТМИШДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ЭНГ ЯХШИ ФИЛЬМЛАР БИЛАН БИРГА ВАТАНИМИЗ КИНОСТУДИЯЛАРИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН ЯНГИ ФИЛЬМЛАР ҲАМ КИНО-ТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИДА НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ.

«Севишганлар ҳақида романс»

Сценарий муаллифи — Евгений ГРИГОРЬЕВ.

Постановкачи-режиссер — Андрей МИХАЛКОВ-КОНЧАЛОВСКИЙ.

Бу поэтик лента — бизнинг замондошларимиз совет кишиларининг юқори маънавий сифатлари, катта севги ҳақида. Бу фильмда севги ҳар томонлама ўз ифодасини топган. Ватанга, онага, аёлларга бўлган муҳаббат ифодаси фильмнинг асосий мавзуини ташкил қилади.

ФИЛЬМДА: Е. Коренева, Е. Киндинов, И. Смоктуновский, И. Купченко, И. Саввина, В. Конкин, Н. Гринько, Р. Громатскийлар қатнашадилар.

«МОСФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.

ФИЛЬМ ПРЕМЬЕРАСИ САНЪАТ САРОЙИДА 10 ОКТЯБРДА ЎТКАЗИЛАДИ.

«Бахтли бўлишни истасанг»

Сценарий муаллифлари — Василий СОЛОВЬЕВ, Николай ГУБЕНКО.

Постановкачи-режиссер — Николай ГУБЕНКО.

Вертолетларни синовчи-учувчи ва унинг хотини, телекомментаторнинг оилавий ҳаёти доимо бир-биридан айрилиқда ўтади.

Уларнинг бир-бирига бўлган муҳаббати, содиқлиги, машаққатли оила бахти ҳақида фильм ҳикоя қилиб беради.

РОЛЛАРДА: Н. Губенко, Ж. Болотова, П. Буткевич, В. Шукшин, Л. Федосеевалар қатнашадилар.

«МОСФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.

ФИЛЬМ ПРЕМЬЕРАСИ «ЧАЙКА» КИНОТЕАТРИДА 10 ОКТЯБРДА ЎТКАЗИЛАДИ.

«Бегоналар орасида»

Сценарий муаллифлари — Эдуард ВОЛОДАРСКИЙ, Никита МИХАЛКОВ.

Постановкачи-режиссер — Никита МИХАЛКОВ.

Бу саргузаштли фильм — Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаги Совет чекистларининг қаҳрамонона ишлари ҳақидадир.

ФИЛЬМДА: Юрий БОГАТИРЕВ, Анатолий СОЛОНИЦИН, Александр ПОРОХОВШИКОВ, Сергей ШАКУРОВ, Никита МИХАЛКОВ, Александр КАЙДАНОВСКИЙЛАР СУРАТГА ТУШГАНЛАР.

«МОСФИЛЬМ» киностудияси маҳсулоти.

ФИЛЬМ ПРЕМЬЕРАСИ «МОСКВА» КИНОТЕАТРИДА 10 ОКТЯБРДА ЎТКАЗИЛАДИ.

ТОШКЕНТ, САМАРҚАНД, БУХОРО, НАВОИЙ, ФАРҒОНА, АНДИЖОН ВА НАМАНГАН шаҳарларидаги кинотеатрларда совет киносининг йирик усталари билан учрашувлар ўтказилади.

РЕСПУБЛИКА РУС ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра доцентлари, катта ўқитувчилари ва ўқитувчилари: рус тили ва адабиётини ўқитиш методикаси, КПСС тарихи (сиёсий иқтисод), фалсафа (илмий коммунизм), рус тили курси пропедевтикаси (практик), рус тилшунослиги (диалектология ва рус тили тарихи), жисмоний тарбия ва спорт.

Рус тилини ўқитиш методикаси ва рус тили курси пропедевтикаси (практик) **кафедраларида марказий мактабларда тажриба орттирган ўқитувчиларга имтиёз берилади.**

КОНКУРС МУДДАТИ — 1 ДЕКАБРГАЧА.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-110, «Литературная» кўчаси, 4-уй.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича Давлат комитети
140-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Кенг профилдаги станокчи-ёғочсоз, дурадгор, пардозловчи, фанерчи, ёғочсозлик ускуналарини созловчи.

УҚИШ МУДДАТИ — 1 ва 2 йил.

БИЛИМ ЮРТИГА — 15 ва ундан катта ёшдаги 8—10-синф ҳажмида маълумотли йигит ва қизлар қабул қилинади.

Уқувчиларга кунига 3 маҳал бепул овқат, кийимбош, ётоқхона ҳамда ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 проценти берилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганларга ойлик ва ўрта махсус ўқув юртларига киришда имтиёзлар берилади.

Кирувчилар: ариза, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, 3х4 см. катталикдаги 4 дона фотосурат топширадилар.

Паспорт шахсан кўрсатилади.

ҲУЖЖАТЛАР — ҳар куни эрталаб соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чоштепа кўчаси, 318-уй (18, 122, 126, 131-автобусларнинг «Кирпичная кўчаси» бекати).

Ўзбекистон ССР социал таъминот министрлиги республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1925 йилдан буён КПСС аъзоси

Абдулла МУҚСИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
Р. 01801. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 237.